

JOSEF SEDLÁK

„Vždycky jsem byl trochu rebel.“

Životopis

Pro Příběhy našich sousedů zpracovaly: Julie Hricková, Natálie Jelínková, Nikola Racková
a Viktorie Šoltéssová pod vedením Mgr. Markéty Ketnerové

„Jsem rodičům vděčnej, že nás vychovali tak, jak nás vychovali.“

Pan Josef Sedlák se narodil 3. července 1937 v Jihlavě. Jako dítě bydlel v Joštově ulici hned vedle Brněnské školy. Zde bydlel až do roku 1963, kdy se oženil se Zdenou. Nyní bydlí se svojí manželkou ve Fibichově ulici. První třídu odchodil na základní školu v Brněnské ulici a po válce pokračoval na škole Křížová. Chtěl se stát automechanikem, ale nakonec se začal učit prodavačem drogerie. Po skončení učňovských studií začal pracovat v drogerii na dolním náměstí Jihlavě, později v Palackého ulici.

Maminka byla vyučená švadlena, byla ženou v domácnosti, starala se o děti a příležitostně také šila na zakázku. Tatínek byl vyučený krejčí, ale nikdy to nedělal. Pracoval jako poštovní úředník. Brzy šel ale do invalidního důchodu, protože špatně viděl a také chodil.

Josef byl nejmladší ze čtyř dětí. Nejstarší byla Marie, potom následoval Jan, sestra Lída a nakonec benjamínek Josef.

Na dětství vzpomíná pan Josef rád. Ačkoliv jako dítě zažil 2. světovou válku nebo divoký odsun Němců z Jihlavy, jeho vzpomínky jsou vesměs idylické, protože se ho rodiče snažili před hrůzama chránit. „Za války jsme tajně pěstovali husu. Na pavlači na záchodě. Kdyby nás někdo udal, gestapo nás mohlo klidně zavřít. Všechno se dělo v takovém zvláštním napětí, ale přesto to mělo pozitivní atmosféru,“ vzpomíná pan Sedlák na válečná léta.

„Válka vždycky nejvíc postihne ty, kteří nic nezavinili.“

Sedlákovi byli a jsou věřící rodina. Malý Pepík chodil ministrovat do kostela a navštěvoval tělovýchovný spolek Orel, což byla protiváha Sokola. V návštěvách kostela i Orla Josef pokračoval po Vítězném únoru v roce 1948, kdy se komunistická smyčka kolem církví začala pomalu, ale jistě utahovat. „Po válce jsme se trošičku nadechli svobody, ale už v roce 1948 začalo masivní zatýkání a soudy. A to bylo náročný,“ pokračuje pan Sedlák ve vyprávění.

Bylo zatčeno, odsouzeno a popraveno i několik Sedlákových známých a přátel. Například pánové Roth (do jehož dcery Boženky byl Josef jako malý kluk zamilován), Veselý a Tuček. Nebo opat jihlavských premonstrátů Bohuslav Jarolímek, který byl odsouzen na osmnáct let a ve vězení zemřel. „Ten proces vysílali i v rádiu. Když jsem slyšel, co opata Jarolímka donutili říkat, děsně mě to vzalo. Byl to zlatej člověk,“ říká Josef Sedlák.

Veselejší vzpomínky má pan Sedlák na rok 1953, který přinesl měnovou reformu při níž většina lidí přišla naprosto o všechno. Tou dobou už pracoval jako prodavač v drogerii v Palackého ulici. A prý to byla mela. Lidí kupovali úplně všechno. Tisícovky jenom lítaly, ani se nevešly do pokladny. Rodina Sedlákova ale o žádné peníze nepřišla: „My jsme teda opravdu o nic nepřišli, protože jsme nic neměli.“

„Peníze najednou ztratily jakejkoliv význam.“

V roce 1957 byl Josef Sedlák zatčen a o něco později odsouzen za rozvracení republiky. Dostal osm měsíců. A jak vypadalo rozvracení republiky v podání Josefa Sedláka? Tak především chodil do kostela. Navíc se klidně po mši zastavil před kostelem a povídal si s dalšími mladými lidmi. Ale to mu nestačilo. Společně se svým bratrem Janem a sestrou Lídou organizovali výlety, dovolené, vyjížďky na kolech, zájezdy na hory. „Tohle všechno komunistům hrozně vadilo. Jakékoliv sdružování mladých lidí mimo Pionýr a Svazáky, jim vadilo,“ vypráví pan Sedlák.

Se svojí partou se scházeli v Husově ulici číslo 4, kde bydlela tři děvčata - Míla, Marie a Marta, se kterými se pan Sedlák znal z kostela. Vzhledem k tomu, že byli všichni věřící, tak se věnovali i modlitbě. Časem se k nim přidal doktor Kubíček, který byl spoluautorem knihy O manželství. Pan Sedlák se svými přáteli knihu rozepsali, asi 6x nebo 7x a předávali si to mezi sebou. A to byl hlavní důvod zatčení – „tisk a šíření protikomunistických letáků“.

„Takže oni nás sledovali. My jsme z toho měli pochopitelně radost.“

O žádné letáky, ani o žádnou jinou proti státní literaturu ale nešlo. Všechno to byla křesťanská literatura. Estébáci jim dokonce dali do bytu i odposlouchávací zařízení. Pořád je sledovali a potom je začali brát na výslechy, nejdříve Marii a potom Mílu. Josefa Sedláka zatkli proto, že prý údajně založil další skupinu lidí, která měla pokračovat v tisknutí a distribuci letáků. Přitížilo mu také to, že v Praze vyzvedl u jistého Ladislava Bartáka nějaké namnožené materiály. Opět se jednalo o náboženskou literaturu.

Výslechy už naštěstí nebyly nijak brutální. Pan Sedlák se k ničemu protistátnímu nepřiznal. Víru totiž považoval za soukromou věc. „Já jsem měl dost energie, takže jsem se dost urputně bránil. A všechno to, co mi tam oni citovali, výpovědi těch ostatních – já jsem to všechno teda zapřel. Návštěvu v Praze jsem přiznal, ale pořád jsem tvrdil, že jsme nic nerozmnožovali, nikomu nic nedávali, že jsme to všechno dělali jenom pro vlastní potřebu,“ popisuje pan Josef situaci u výslechů.

Napoprvé museli komunisti pana Sedláka a ostatní propustit, protože neměli dostatek důkazů a lidi vytrvale popírali komunisty vykonstruovaná obvinění. Po půl roce ovšem byli všichni zatčeni znovu a tentokrát už i odsouzeni.

„Kdyby nás sebrali na začátku padesátých let, tak jsem tady dneska možná nebyl.“

Do vazby nastoupil 30. března 1958. Vězení, kde si pan Sedlák trest odpykával, bylo v Jihlavě (nyní Vysoká škola polytechnická), cela se nacházela v prostředním patře a na jedné cele bylo 32 lidí, jedno umyvadlo a záchod. Na práci je vozili do Pelhřimova na stavbu. Na podmínky ve vězení ani na těžkou práci si pan Sedlák nestěžuje. Naopak, je vděčný, že se naučil tvrdě pracovat.

Na cele s ním byl také student teologie Jan Chmelař, a ten se mu později přiznal, že byl na něho nasazený, aby donášel. Svědomí mu nedalo a přišel se omluvit. I kamarádka Míla estébákům pod nátlakem podepsala spolupráci. „Ale já jsem jim to neměl za zlý. Věděl jsem, čeho jsou oni schopní. Vyříkali jsme si to a dál jsme se kamarádili,“ dodává pan Sedlák.

Když pana Sedláka propustili, šel pracovat do Pozemních staveb Havlíčkův Brod jako pomocný dělník. V roce 1960 ho v kostele svatého Jakuba přesvědčil děkan, aby tam pracoval jako kostelník. A tak dalších pět let pracoval pan Sedlák jako kostelník u svatého Jakuba a u svatého Ignáce. Potom se vrátil do Pozemních staveb, ale nastoupil k natěračům.

S STB už nikdy žádné potíže neměl. Domnívá se, že o něho ztratili zájem.

„Ted’ mi to přijde až humorný, čeho oni se tenkrát báli.“

V roce 1968 jezdila pod okny rodiny Sedlákových auta s ruskými vojáky. Ale u Sedláků měli úplně jiné starosti a to krásné – měsíční miminko, syna Dominika. Tou dobou už pan Sedlák pracoval na stavbě jako mistr u natěračů. „Mně bylo těch vojáků líto, jak se tam váleli na těch korbách, ani pořádně nevěděli, kde jsou,“ vybavuje si pan Josef.

Rok 1989 prožil fantasticky. Sametovou revoluci zažil v Praze, kde pracoval na stavbě budovy Rudého práva. Chodil na demonstrace na Václavské náměstí. Utíkal před policisty, kteří demonstrace rozháněli. Chodil poslouchat debaty do divadla Archa a jednou právě na takové debatě prohlásil, že až bude Anežka Česká svatořečená, bude národ český svobodný. „Lidi začali tleskat, celý divadlo vstalo, já jsem tam stál jako trouba v rohu a nevěděl jsem co mám dělat, co se děje,“ směje se pan Sedlák při té vzpomínce.

„Z mého pohledu to byl takovej zázrak. Zázrak, že se nestřílelo.“

Pan Sedlák si žije šťastně. Má pět dětí - Pavla, Marka, Dominika, Josefa a v roce 1975 se narodila dcera Veronika. Má 20 vnoučat (ano, slyšíte dobře) a dvě pravnoučata, třetí je na cestě. Prodělal rakovinu a podstoupil operaci srdce. Každý rok před Vánoci staví ve sklepě velký betlém. Nějaký čas se věnoval ochotnickému divadlu Na Kopečku. Pořád se směje. A když jste chvíli s ním, hned máte lepší náladu.

„Já věřím, že smrtí život nekončí.“